

Fremmede Universiteter.

I. Nogle Data til at begrunde en Sammenligning mellem Fædrelandets og Udlandets Universiteter.

Angaaende nogle af de vigtigste Punkter som ved en Sammenligning komme i Betragtning, nemlig Lærerbesættningens Styrke og Frekvensen af Studerende, samt Storrelsen og Anvendelsen af de aarlige Omkostninger, indeholdes Oplysning i nedenstaaende Oversigter, der i forstnævnte Henseende omfatte 35 Universiteter udenfor Fædrelandet, nemlig, foruden de allerede i forrige Aargang omtalte — Kiel, Kristiania og de 6 preussiske —, samtlige tykke (dertil et russisk), sveitseriske, østerrigske og belgiske Universiteter; angaaende det Økonomiske vil man finde temmelig nøjagtige Efterretninger for omtrent Halvdelen af de anførte Universiteter.

1. Oversigter over Universitetslærernes og de Studerendes Antal ved endel fremmede Universiteter.

Angivelserne ere tagne, hvad de preussiske, tykke og sveitseriske Universiteter angaar, for de ældre Aar af den allerede i forrige Aargang citerede „Jahrbuch der deutschen Universitäten“ für 184 $\frac{1}{2}$ af G. Wuttke, for 184 $\frac{1}{2}$ af Hallische allgemeine Literaturzeitung; for Kristiania af „Norske Universitets- og Skole = Amaalere“; for de østerrigske af en i Wuttke optaget Ekstrakt af et Skrift af C. Becher; for de belgiske Universiteter endelig af en trykt officiel Beretning fra Undervisningsministeren til Deputeretkammeret af 1843.

a. De i forrige Aargang omtalte Universiteter Kiel, Kristiania og de 6 preussiske.

Universiteterne.	De Studerendes Antal.	
	1844.	184 $\frac{1}{2}$.
Kiel	?	195.
Berlin	1485.	1548. (+393.)
Bonn	714.	671.
Breslau	700.	757.
Gripswalde	222. *)	(222. ?)
Halle	724. (+18.)	721.
Königsberg	340.	353.
tilsammen for Preussen	4185.	4272.

*) For Kristiania var Frekvensen i 2det Semester 1843 439 foruden 82 Præliminarister, ialt 521.

*) For Winterhalvaaret ingen Angivelse. Under Antallet ere indbegrebne de Studerende ved Landvæsensakademiet Eldena. I 184 $\frac{1}{2}$ angiver Wuttke Frekvensen til 226.

b. De andre tyske og sveitserske Universiteter.

Universiteterne.	Lærernes Antal 1844.			De Studerendes Antal 1844.	Antallet 1844.
	Profes- sorer.	Privat- docenter.	Til- sammen.		
Erlangen	34.	10.	44.	303.	
Freiburg	30.	9.	39.	273.	228, 248.
Giesfen	35.	12.	47.	446, 472.	504, 492.
Göttingen	48.	43.	91.	704, 728.	648, 652.
Heidelberg	42.	20.	62.	572, 602.	698, 809.
Jena	52.	8.	60.	414. *)	437, 411.
Leipzig	69.	28.	97.	884, 873.	877, 880.
Marburg	38.	12.	50.	294, 312.	286, 283.
München	57.	9.	66.	1325.	1293, 1360.
Rostock	30.	9.	39.	ej angivet.	
Tübingen	44.	18.	62.	781, 765.	845, 852.
Wirtzburg	33.	3.	36.	485, 480.	458, 477.
tilsammen	512.	187.	693.	6181.	
Grätz **)	24.	6.	30.	803.	
Dorpat	27.	8.	35.	524.	
Basel	25.	9.	34.	ej angivet.	
Bern	36.	10.	46.	234, 215.	
Syrich	29.	16.	45.	98.	148.

*) 3 Gjennemnit af 10 Semestre 458.

**) Optages her efter Angivelsen hos Wittke, se isøvrigt nedenfor under c.

c. De østerrigske Universiteter.

(Festh mangler.)

Universiteter.	Antal af Profesorer.	Antal af Studerende.	
		1837.	1839.
Wien	89.	4592.	4657.
Grätz	28.	828.	853.
Innsbruck	23.	313.	326.
Prag	64.	4027.	3332.
Olmutz	26.	564.	524.
Lemberg	42.	1321.	1244.
Pavia	53.	1288.	1618.
Padua	36.	1357.	1632.
tilsammen	361.	14290.	14186.

d. De belgiske Universiteter.

Universi- teterne.	Antal af Profes- sorer.	Antal af de Studerende.						
		1836.	1837.	1838.	1839.	1840.	1841.	1842.
Gent	34.	290.	292.	314.	396.	313.	357.	317.
Lüttich	36.	394.	349.	338.	331.	385.	397.	442.
Bryssel	31.	406.	324.	282.	354.	331.	313.	?
Løven	42.	362.	443.	590.	644.	691.	747.	744.
tilsammen	143.	1452.	1408.	1524.	1725.	1750.	1814.	

Man seer, at Antallet i det Hele har været i stadigt Tiltagende. Med Universi-
tetet i Gent er forbundet en Specialskole for Civilingeniørvidenskab (genie civil), med

det i Lyttich en lignende for Kunstner og Manufacturer samt Miner, hvilke begges Frekvens er medindbefattet under Angivelserne. Ved Universitetet i Løven er — hvad der ikke er Tilfældet med de tre andre — et theologisk Fakultet, ved hvilket ere ansatte 7 Professore, efter hvis Gradrag udkommer omtrent det samme Antal af Lærere som for de andre Universiteter.

Dovenstaaende Tal vise, at Kjøbenhavns Universitet i Henseende til Frekvensen af Studerende, naar denne anslaaes til 900, ikke staaer tilbage for andre af alle de anførte Universiteter, end Berlin og Wynchon, samt Wien, Prag og tre andre af de østerrigiske, ved hvilke dog det paafaldende store Antal synes at tyde paa ganske andre Forholde end hos os; rimeligvis er en Del af Klostrernes Indvaanere, hvoraf der er en stor Mængde baade i Wien og Prag, regnet med til de Studerendes Antal.

I Henseende til Lærernes Antal derimod, selv uden at regne det betydelige Antal af Privatdocenter, der findes ved alle tykke Universiteter, staaer wort Universitet, ogsaa efter dets ny Normalreglement, tilbage, og det tildels meget langt, for 4 af de preussiske og 5 andre tykke Universiteter (foruden 3 af de østerrigiske); regnes tillige Privatdocenterne med, have ialt 16 tykke Universiteter Forrangen. I Henseende til Lærernes Antal staae Berlin, Leipziger og Göttingen øverst, og derefter Wynchon, Heidelberg, Tybingen, Jena og Halle.

Universiteterne i Sveits, hvorfra dog Angivelsen ikke er ganske fuldstændig, synes i det Hele at være de svagest frekventerede; Zyrich og Bern ere i denne Henseende de mindste af alle; begge ere dog oprettede i den senere Tid, respektive i 1832 og 1834 og ere saaledes tillige de yngste af alle.

2. Oversigt over Omkostningerne og Gagerings- Ætaterne ved endel fremmede Universiteter.

1. Kiel. Til den udførligere Meddelelse om Kiel i forrige Aargang, hvortil iøvrigt kan henvises, skal her alene tilføjes følgende korte Oversigt efter Budgettet for 1845, som i det Hele stemmer ganske med det foregaaende, kun med en ringe Modifikation. Derefter fordeles Udgifterne, ialt 76420 rb. 16½ sk., saaledes:

1. Gager og Lønninger:			
a. Kurator		4000 rb.	= sk.
b. Professore:			
theologiske	6400 rb.		
juridiske	9600 —		
lægevidenskabelige	6920 —		
philosophiske	19080 —		
		42000 —	= -
c. Lektorer og Kunstlærere	2604 —	=	=
d. Andre Embedsmænd	4107 —	19	-
2. Instituter og Samlinger	7313	—	12 -
3. Stipendier	5445	—	63½ -
4. Forskjellige Udgifter	4950	—	18 -
5. Extraordinære dito	6000	—	= -
		76420 rb.	16½ sk.

Da Universitetsprofessorernes Antal er beregnet til 30 (hvoraf dog 2 først skulde udnevnes), falder af Gageringssummen paa hver i Gjennemsnit 1400 rb. Af Gager paa 2000 rb. og derover være kun to, en paa 2400 og en paa 2200 rb.

I Kjøbenhavn er efter det ny Normalreglement, ved hvilket Gageringssummen er fastsat til 68000 rb., Lærernes Antal til 42, Gjennemsnittet for hver Lærer 1619 rb. Men det maa bemærkes, at der foruden ovennævnte Sum kan anvendes til ekstraordinære Docenter indtil 8000 rb.

2. Kristiania. Følgende Oversigt for Aarene 1841—43 er uddraget af de seneste Efterretninger i de norske Universitets- og Skoleannaler, hvorefter i disse Aar er virkelig udgivet:

Udgifter.	1841.		1842.		1843.	
	Spd.	fl.	Spd.	fl.	Spd.	fl.
Gager og Lønninger	37321.	103 $\frac{7}{10}$.	36520.	83 $\frac{1}{2}$.	36393.	110 $\frac{1}{2}$.
Instituter og Samlinger	11484.	33 $\frac{1}{2}$.	7349.	107 $\frac{1}{2}$.	10916.	8 $\frac{1}{2}$.
Stipendier, herunder de til Bergstuderende bestemte, hvorimod Understøttelserne af Privatlegater ere udenfor nærværende Sum	1383.	80.	1810.	„	1615.	„
Til naturvidenskabelige Rejser i Norge . .	1041.	102.	512.	110.	890.	„
Pensioner	97.	15.	95.	45.	102.	10.
Tøjen Gaard	915.	70.	844.	45.	220.	37 $\frac{1}{2}$.
Pedellen	75.	„	72.	„	57.	„
Blandede og tilfældige Udgifter (herunder Reparationer, Skatter m. v. af Bygningerne)	5153.	118 $\frac{1}{2}$.	4768.	59.	3554.	100.
	57473.	42 $\frac{7}{10}$.	51973.	90.	53749.	26 $\frac{1}{2}$.
Hertil kommer:						
Bygningsudgifter til de ny Bygningers Dpførelse	12173.	12.	14750.	„	9803.	60.

Af Regnskabet for 1844 erfares, at under den til Gager og Lønninger opførte Sum af 37321 Spd. 103 $\frac{7}{10}$ fl. var indbefattet et Beløb af 5632 Spd. 35 fl. til Universitetets Kvæstor, Sekretær, botanisk Gartner, Professor, Underbibliothekar, 7 Amanuenses og endel underordnede Betjente, saa at Gagerne til Universitetslærerne, dengang 22 Professore og 7 Lektorer, kun udgjorde 31689 Spd. 68 $\frac{7}{10}$ fl. Antages den samme Sum af omtrent 32000 Spd. endnu at være gjeldende ved et Antal af maaste 31 eller 32 Universitetslærere, kommer paa hver af disse i Gjennemsnit ikke meget over 1000 Spd. Herved maa nu bemærkes, at en Speciedaler vel efter Kursen gjelder 2 Rigsbankdaler, men at den ved en Sammenligning mellem Gagerne o. s. v. ved begge Universiteter kun kan regnes for meget lidt over 1 Rbd. formedelt Levestedets Dyrhed. Dette sees bedst deraf, at 1 Rd. Byg i Norge officielt beregnes til Penge ved at regne $\frac{2}{3}$ Parten til 3 Spd. og $\frac{1}{3}$ Part til 3 $\frac{1}{2}$ Spd. (se n. Un. og Sk. Ann. III 446), hvorefter Forskjellen paa en Spd. og en Rbd. bliver meget ringe. Fremdeles siges anførte St., at formedelt Levestedets Dyrhed (alene til anstændig Bolig for en Familie fordres 250 og 300 Spd.) og betydelige Kommuneafgifter bliver de fleste Universitetslæreres nuværende Gage ingenlunde tilstrækkelig for en blot nogenlunde talrig Familie. Ifølge heraf kan den anførte Gjennemsnitsgage af 1000 Spd. vel i det allerhøjeste anslaaes til 1200—1400 rb. hos os, maaste neppe saameget. I 1841 havde de to ældste Professore i Gage hver 600 Rdr. Byg, de 4 næste hver 450. Efter det Anførte er det isjæfaldende, hvor intetbetydende den Sammenligning har været hvorefter man i sin Tid har ment at kunne opstille Gageringen ved det norske Universitet som et Monster der fortjente Efterligning hos os (se Aarb. for 1840 S. 80). Det Virkelige er, at Kristiania i Henseende til Gageringen saavel som andre Udgifter end ikke efter den ældre Indretning i Kjøbenhavn taalte Sammenligning med dette, end sige efter dettes ny Normalreglement.

3. De preussiske Universiteter.

Angivelserne for disse ere tagne af det, saavidt vides, nyeste Skrift herom, nemlig Kochs: „die preussischen Universitäten“ 1839, en udførlig og aldeles fuldstændig Samling af alle Forordninger og officielle Aktstykker samt statistiske Efterretninger vedkommende bemeldte Universiteter. De anførte Summer ere preussiske Dalere, som vel efter Kursen ere en Trediedel højere i Værdi end en Rigsbankdaler, hvilken Forskjel dog vel neppe her bør komme i Betragtning paa Grund af de i mange Henseender saa forskellige Forholde.

a. Berlin for 1837—39.

Indtægten udgjorde ialt aarlig 105639 rd., hvoraf kontante Tilflugt af Statskassen 102524 rd., det Dørlige Renter og „Indtægter af eget Erhverv“. Denne Indtægt anvendtes saaledes:

Særegne Lønninger (Besoldungen für d. akad. Verwaltung) . . .	4746 rd.
Gager til Professorer og Lærere	
i det theologiske Fakultet	8100 rd.
— juridiske —	9400 —
— lægevidenskabelige Fakultet	15550 —
— filosofihist. —	33240 —
	<hr/>
	66290 —
Til Instituter og Samlinger	30350 —
Forfjellige andre Udgifter	4253 —
	<hr/>
	105639 rd.

Antages de gagerede Læreres Antal i Berlin til henimod 100, falder paa enhver af dem i Gjennemsnit ikke mere end omtrent 663 rb.

Men foruden de anførte Gager, komme Universitetslærerne endvidere tilgode dels Immatrulations-, Promotions- og andre Gebyrer, der udgjorde ialt aarlig i de anførte Aar 15996 rd. og som fordeles mellem Rektor, de 4 Dekani, Professorerne og andre Embedsmænd, dels Honorarer for private Forelæsninger, der efter et Gjennemsnit af 6 Semestre havde udgjort, de henseende Honorarer iberegne, for hvert Semester 34289 rb., altsaa for et Aar 68578 — hvilkens Sum dog naturligvis ogsaa vedkommer Privatdocenterne.

tilsammen 84574 —

Af Buttke II S. 213 erfares, at der omtrent paa samme Tid er tilstaaet Universitetet i Berlin et nyt Tilskud af 20000 rd., hvorefter saaledes den hele Udgiftsetat bliver omtrent 125600 rd., d. e., naar man ikke tager Hensyn til Kursforfjellen, næsten det selsomme som ved det ny Normalreglement er bestemt for Kjøbenhavns Universitet.

b. Bonn for 1838—40

Universitetets Indtægt for denne Periode udgjorde ialt aarlig	90465 rd.
nemlig kontant af Statskassen	86750 rd.
af Grundejendom	2167 —
— Immatrulations- og andre Gebyrer	1548 —
	<hr/>
	90465 rd.

Denne Indtægt anvendtes saaledes:

Til Administrationsomkostninger og særegne Lønninger	5879 rd.
— Gager for Universitetslærerne	
i det evangel. theolog. Fak.	5900 rd.
— katolisk-theologiske *)	3600 —
— juridiske Fakultet —	4500 —
— lægevidenskabelige —	9600 —
— filosofihist. —	24649 —
	<hr/>
	48249 —
— Lønninger for Repetenter, Sprog- og Exercitielærere	1900 —
— Gagetillæg disponibelt	2679 —
— Instituter og Samlinger	20808 —
— Understøttelser samt Prisopgaver for de Studerende	3300 —
— Bygningsudgifter	4180 —
— Opvarmning og Belysning samt Rengjøring	1470 —
— Forfjellige andre Udgifter	2000 —
	<hr/>
	er ovennævnte 90465 rd.

Ovennævnte Gageringsetat giver ved omtrent 50 Professorer neppe 1000 rd. i Gjennemsnit for hver.

Foruden Gagerne kom til Uddeling blandt Rektor, Dekanerne, Professorer og Embedsmænd Beløbet af Immatrulations- og andre Gebyrer, aarlig i de anførte Aar (foruden de ovennævnte 1548 rd.) 4909 rd. hvorhos Honorarernes Beløb i Gjennemsnit af 6 Semestre havde udgjort for hvert 15013 rd. eller aarlig 30026 —

tilsammen 34935 rd.

*) Et af dette Medlemmer er tillige Medlem af Domkapitlet i Köln med Gage 1000 rd.

c. Breslau for 1837—39.

Universitetets Indtægt i denne Periode udgjorde ialt aarlig 72930 rd., alt hidrørende fra Universitetets egne Indtægter og forskjellige Afgifter, deriblandt „an bestandigen Gefällen“ 64059 rd.

Indtægten anvendtes saaledes:

Administrationsomkostninger og særegne Lønninger 5980 rd.

Universitetslærernes Gager:

i det evangelisk-theologiske Fakultet	4900 rd.
- — katolsk-theologiske *) —	2800 —
- — juridiske Fakultet	5500 —
- — lægevidenskabelige Fakultet	6550 —
- — filosofiske	17000 —

36750 —

Gager til Sprog- og Kunstlærere 2035 —

Til Censurkassen 1000 —

- Instituter og Samlinger 17667 —

- Understøttelser og Prisopgaver for de Studerende 3805 —

- Opvarming, Belysning og Rengjøring 925 —

- Bygningsomkostninger 2426 —

Andre Udgifter 2342 —

er ovenanførte 72930 rd.

Gageringsstaten giver med 49 Lærere omtrent 750 rd. for hver efter Gjennemsnit.

Indtægten af Gebyrerne beløb sig, efter Fradrag af 1091 rd., der ere indbefattede under ovennævnte Indtægtssum, aarlig 4965 rd.

Belebet af Honorarindtægterne udgjorde, beregnet som oven, i hvert Semester 14101½, altsaa aarlig 28203 rd.

tilsammen 33168 rd.

d. Grieswalde for 1836—38.

Universitetets aarlige Indtægt i denne Periode udgjorde ialt 55600 rd., hvoraf Størstedelen er Indkomsterne af Universitetets betydelige Godser, medens Statskassen kun tilskyder 1600 rd., og 2250 rd. indkomme af nogle Renter og Gebyrer.

Indtægtssummens Anvendelse var saaledes fordelt:

Administrationsomkostninger, med Indbegreb af Gagerne til den kongelige Kommissarius og Universitetsdommeren 11046 rd.

Gager til Professorene:

i det theologiske Fakultet	4450 rd.
- — juridiske —	4470 —
- — lægevidenskabelige Fakultet	4163 —
- — filosofiske —	9239 —

22322 —

Gager til Sprog- og Kunstlærere samt Pedellerne 769 —

Til Instituter og Samlinger 8462 —

- Bygningsomkostninger og Reparationer 2447 —

- Pensioner og Understøttelser 4094 —

- Forøgelse af Universitetsfonden 2800 —

- andre Udgifter 3690 —

55600 rd.

For 29 Lærere giver Gageringssummen et Gjennemsnit af 770 rd. for hver.

Den aarlige Indtægt af Gebyrer var, efter Fradrag af 291 rd., der ere indbefattede under Indtægtssummen, 1400 rd.

Honorarindtægten var, efter Gjennemsnit af 6 Semestre, for hvert Semester 1040 rd., altsaa aarlig 2080 —

tilsammen 3480 rd.

*) Her gjelder det samme som oven ved Bonn er anmærket.

e. Halle-Bitterberg 1836—1838.

Universitetets aarlige Indtægssum i bemeldte Periode var	70600 rd.
hvoraf Tilskud af Statskassen	41330 rd.
af en særegen Stiftelse	15072 —
(Dem Kloster-Bergischen Stiftungsfonds.)	
af det forrige Bitterberg'ske Universitets egne Indtægter (ialt 23600)	8292 —
af en anden Stiftelse	5000 —
(Dem Briesstädtischen Stiftungsfonds.)	
nogle andre Indtægter	906 —
	<hr/> 70600 rd.

Anvendelsen af Indtægtssummen var fordelt som følger:

Gager til Universitets-Embedsmænd og Betjente	2640 rd.
Administrationsomkostninger (Amtsbedürfnisse)	1254 —
Gager til Professorene:	
i det theologiske Fakultet	7150 rd.
— juridiske —	9180 —
— Igodsk. —	5650 —
— filosofiske —	19124 —
foruden nogle Naturalier, tilsammen 425rd. ————	41104 —
Gager til Sprog- og Kunstlærere	1046 —
Reserverede Gager	2210 —
Til Instituter og Samlinger	14046 —
— almindelige videnskabelige Djemed	350 —
— milde Stiftelser	5750 —
— Bygnings- og Reparationsomkostninger	1650 —
Andre Udgifter	125 —
Renter, Leje og andre Afgifter	425 —

er ovenanførte 70600 rd.

Hertil kommer dog endnu et senere tilstaaet Tilskud af Statskassen af 1434 rd. til Bygnings-, Opvarmings- og Belysningsomkostninger samt et af de særegne Instituter. Gageringssummen 41104 rd., fordelt paa 45 Professore, giver efter Middeltal noget over 900 rd. for hver.

Immatrikulations- og andre Gebyrer udgjorde efter Gjennemsnit, efter Fradrag af 200 rd., der regnes med under Hovedindtægten, aarlig 5774 rd.
 Honorarindtægterne udgjorde i de oftnævnte 6 Semestre 10592 rd. for hvert, eller aarlig 21184 —
 tilsammen 26958 rd.

f. Königsberg 1837—39.

Den hele Indtægt i disse Aar beløb aarlig 61948 rd., foruden 3714 $\frac{2}{3}$ Skpr. Rug, af hvilken Indtægt 58360 rd. bestod i Hævning af kongl. Kasser og Fonds, 2521 rd. i Renter af udestaaende Kapitaler, Resten i forskellige andre Indtægter.

Indtægterne anvendtes som følger:

Til Gager fra den akademiske Bestyrelse	2596 rd.
(foruden 160 Skpr. Rug).	
— — for Universitetslærerne	
i det theologiske Fak.	4756 rd.
— juridiske —	4309 —
— Igodsk. —	5908 —
— filosofiske —	13450 —
	<hr/> 28423 —
(og ialt 987 Skp. Rug).	
— Remunerationer og Rejsseudgifter	1000 —
— Pensioner 183 $\frac{3}{4}$ Skp. Rug og	620 —
— Instituter og Samlinger	19724 —
	<hr/> 52363 rd.

	fra forr. Side 52363 rd.
Til Konviktoriet 2384 Skp. Rug og	2845 —
— Præmier og Understøttelser til Studerende	2225 —
— Bygningsudgifter	1490 —
— andre Udgifter (Derunder „akademische Amtsbedürfnisse“ 578 rd.)	2995 —
	er oven anførte 61918 rd.
Dovenævnte Gageringssum, fordelt paa 35 Lærere, giver for hver i Gjennemsnit omtrent 812 rd., foruden 28 Skp. Rug.	
Gebyrerne af Immatriculationer m. v. udgjorde, efter Fradrag af 64 rd., der ere indbefattede under Universitetets egne Indtægter, aarlig	1759 rd.
Honorarindtægterne beløb i Gjennemsnit af 6 Semestre for hvert 3752 rd., eller aarlig	7504 —
	tilsammen 9263 rd.

4. Universitetet i Tybingen i Vyrtemberg (det eneste i dette Kongerige).

Efter en af Fuldmægtig i Direktionens Sekretariat, Hr. Auditor Linde, fra en nylig tilendebragt Audeulandsrejse hjembragt og Udg. meddelt officiel Angivelse, udgjør Totalsummen af Universitetets Indtægter efter det nugældende Normalreglement 101350 Fl., der fordeles til følgende Anvendelser. Det bemærkes, at en Fl. eller Gylde kun gælder $\frac{3}{4}$ af en Rigsbankdaler, men efter det Ovenanførte er det maaske rigtigst, ikke at tage Hensyn til denne Kursforskiel.

I. Gager.

A. Særskilte Lønninger:

Universitetets Rektor	300 Fl.
— Kantser	1100 —
— Amtmand (Kvæstor?)	1500 —
— Aktuar	575 —
Kassieren	1300 —
Kopisten	400 —
	5175 Fl.

B. til Professorene:

ordinarii 18 à 1400 Fl.	25200 Fl.
— 19 à 1200 —	22800 —
extraordinarii 5 à 800 Fl.	4000 —
— 6 à 600 —	3600 —
	55600 —

alt foruden Forelæsnings-Honorarerne.

C. Sprog-, Gymnastik- og Kunstlærere 3400 —

D. Underordnede Betjente 625 — foruden Emolumenter.

II. Universitetets Instituter 29745 — navnligen til Bibliotheket 10960 Fl.

III. Administrationsomkostninger (Verwaltungsaufwand) 6805 —

er ovenanførte 101350 Fl.

Professorene fordeles normalmæssigen blandt Fakulteterne som følger:

i det protestantisk theol. Fak. 4 ordentlige, 1 overordentlig	
— katolsk	4 — 1 —
— juridiske	6 — 1 —
— lægevidenskabelige	8 — 3 —
— filosofiske	9 — 4 —
— statsvidenskabelige	6 — 1 —

37

11

Gageringssummen 55600 Fl. fordelt paa 48 Professorene giver for hver efter Middeltal 1158.

Ifølge Wuttke (1. S. 297) beløb Universitetets Etat i Regnskabsaarets 1844 ifkun 93350 Fl., hvoraf til de dermed forbundne Anstalter anvendtes 23240 Fl. Endel af Indtægten, hedder det, flyder fra Universitetets egne Fonds (dem Stiftungs-

fond), der bestaaer af Grundejendom, Kapitaler og Gebyrer; Statskassen tilskyder over 60000 Fl. Af samme Skrift II. S. 300 erfares, at denne Etat af det Byrtembergste Deputeretkammer i 1842 blev forhojet fra ovennævnte Sum til 110000 Fl. Den ovennævnte Angivelse synes saaledes ikke at være ganske fuldstændig. Muligen kan en eller anden Udgift være forbigaaet, saasom Stipendier til de Studerende.

5. De Bayerste Universiteter.

For disse haves ikke nogen fuldstændig Efterretning om samtlige Udgifter, men derimod fra samme Kilde som for Byrtemberg en officiel Fortegnelse over de nu gjeldende Gageringssetater og Gagernes Fordeling. Disse ere følgende:

a) München.

I det theologiske Fakultet til 5 Professore	5100 Fl.
— retsvidenskabl. — — 7 —	10600 —
— statsvidenskabl. — — 5 —	7800 —
— lægevidenskabl. — — 11 —	13150 —
— filosofihiste — — 10 —	12200 —

ialt 38 Professore 48850 Fl.

Gjennemsnitssummen for hver af de 38 Professore bliver 1285 Fl. De højeste Gager ere 1 paa 3400, 1 paa 2500, 2 paa 2200 og en paa 2000 Fl., de laveste 2 paa 400, 3 paa 600 Fl.

b) Erlangen.

I det theologiske Fakultet til 7 Professore	8600 Fl.
— retsvidenskabl. — — 6 —	8100 —
— lægevidenskabl. — — 8 —	9600 —
— filosofihiste — — 10 —	14400 —

ialt til 31 Professore 40700 Fl.

Gjennemsnitssummen for hver Professor er 1313 Fl. De højeste Gager ere: 1 paa 2500, 1 paa 2000, 1 paa 1900, en paa 1850, 1 paa 1800 Fl., de laveste 1 paa 400, 1 paa 550, 3 paa 600 Fl.

c) Würtzburg.

I det theologiske Fakultet til 5 Professore	4300 Fl.
— retsvidenskabl. — — 6 —	8200 —
— statsvidenskabl. — — 2 —	2300 —
— lægevidenskabl. — — 13 —	13600 —
— filosofihiste — — 10 —	12300 —

ialt til 36 Professore 40700 Fl.

Gjennemsnitssummen for hver Professor bliver 1130 Fl. De højeste af de enkelte Gager ere 1 paa 2600 og 4 paa 1500 Fl., de laveste 4 paa 600, 1 paa 700 Fl.

6. Om Universitetet i Marburg (i Kur-Hessen) findes hos Wuttke II, 282 følgende Efterretninger.

Universitetets aarlige Indtægt, som skyder dels af Indkomsterne af Korporationsformuen, dels af Tilskud fra Statskassen, udgjør 61652 Thaler; heraf anvendes 25802 Th. til Professorgager, 10186 Th. til Instituter, det Dvrige til Lønninger for Embedsmænd ved Instituterne og ved Økonomien, til Bygningsomkostninger og Beneficier for de Studerende. I Sommeren 1842 bestod det gagerede Lærerpersoneal af 29 ordentlige og 10 overordentlige Professore. Den højeste Gage for en ordentlig Professor beløb 1300, for en overordentlig 500 Th., den laveste Gage for en ordentlig Professor 600 Th., for en overordentlig 200 Th. I Gjennemsnit kom paa hver Ordinarius en aarlig Gage af 778 Thl. og navnlig paa hvert Medlem af det theologiske Fakultet 725, af det juridiske 716, af det medicinske 900 og af det filosofiske 763½ Thl. Sammenligner man disse Gjennemsnits-Lønninger for de ordentlige Professore med de i samme Skrift angivne Gager i Breslau, finder man følgende Forholde. I Marburg har enhver Ordinarius 778, i Breslau 1115 Thl. og navnlig

hver Theolog i Marburg	725,	i Breslau	1475
— Jurist	716,	—	1075
— Mediciner	900,	—	837½
— Philosoph	763,	—	1076.

Herved er endnu at bemærke, at i Marburg ere to Professore paa engang Medlemmer af det philosophiske og theologiske Fakultet, af hvilke her den ene er regnet til det theologiske, den anden til det philosophiske.

7. Om Universitetet i Grätz i Østerrig indeholder samme Skrift II, 244 Følgende.

Universitetets aarlige Underholdningsomkostninger (uden at regne det stænderse Johanneum og Akademiet) beløbe sig til henimod 28000 Fl. Konv. M., der udredes af Studiefonden, da Universitetet ingen egne Midler (Güter) besidder. De theologiske Professorers Lønninger udgjøre, for de ældste 800, for Subseniorerne 700, for de øvrige 600 Fl. Derhos nyder Professoren i det gamle og det ny Testaments Bibelstudium aarlige Godtgjørelser for Foredraget over de østerlandske Dialekter. Adjunkten faaer 100 Fl. og fri Station i det biskoppelige Seminarium. I det juridiske Fakultet have de to ældste Professore hver 1500, de to næstfølgende 1200 og den yngste 1000 Fl. i Gage. Desuden nyde endnu de to Professore som foredrage Statistik og Told- og Statsmonopol-Årordningen, hver en aarlig Godtgjørelse af 400 Fl., Erhortatoren 150 og Dekanus 19 Fl. I det mediko-kirurgiske Studium have alle Professorene 800 Fl. indtagen Professoren i Veterinærvidensskaben, der er sat 200 Fl. ringere. En særegen Godtgjørelse af 300 Fl. bringer Foredraget over Fødselsbæjls, Kirurgi, speciel Pathologi, de indvortes Sygdommes Therapi, Retslægevidensskaben og Kursus i Sygehuse. I det philosophiske Fakultet endelig faaer den ældste 1000 Fl., Subsenior 900, Religionslæreren 600, med Dyrkningsret i et højere Gagertrin, de øvrige 800 Fl., den vendiske Sprog lærer 400 Fl. Bibliothekets Normalsum er aarlig 600 Fl.; for det fysiske Kabinet er bestemt 200, for det anatomiske 80, for det pathologiske 40, og for den kirurgiske Instrumentsamling 50 Fl.

8. De belgiske Universiteter.

Følge den det belgiske Deputeretkammer af Undervisningsministeren under 6te April 1843 forelagte og ved Trykken bekendtgjorte officielle Beretning, havde de to af Statten underholdte Universiteter i Gent og Lyttich i de tre akademiske Aar 1840—43 haft en aarlig Budgetsum af ialt Franks 606800, der svarer til Rbd. 216172, altsaa for hvert Universitet 108086. Denne Indtægtssum var i de to Aar 184½ og 184¾ anvendt paa følgende Maade:

	Gent.		Lyttich.	
	184½.	184¾.	184½.	184¾.
Gager og Lønninger:				
til en Administrateur-inspecteur	Fr. 6000.	Fr. 6000.	Fr. 8000.	Fr. 8000.
— 34 og 36 Universitets-Professore	182500.	182500.	196400.	196900.
— andre Funktionærer (repetiteurs agregés, Bibliothekarer, Preparatorer, Konservatorer, Professorer, Gartnere o. s. v., samt underordnede Betjente	37690.	38090.	45400.	41900.
— Instituter og Samlinger	33700.	28300.	34000.	29000.
— Opvarming og Belysning, Inventarier m. m.	11300.	13700.	11000.	12500.
	271190.	268590.	294800.	288300.
Summa for Lyttich	294800.	288300.		
Hertil kommer for alle 4 belgiske Universiteter				
Stipendier:				
184½:				
60 ordinære à 400 Fr.	24000.			
5 Rejsedito à 1000 Fr.	5000.			
	29000.			
184¾:				
60 ordinære	24000.			
11 Rejsestip.	11000.			
		35000.		
Forskjellige andre fælles Udgifter	11810.	14910.		
Summa Udgift	606800.	606800.		

Gagerne til Universitetslærerne vare i 184 $\frac{1}{2}$ fordelte som følger (i det følgende Aar omtrent paa samme Maade):

	Gent.	Lyttich.
1 Administrateur-inspecteur . . .	Fr. 6000.	Fr. 8000.
1 Professor ordinarius	— 9000.	— 9000.
1 — — og Studie-Inspektør	8000.	— 8400.
1 — — — — —	— 7500.	— 7500.
17 — — — — — à Fr. 6000.,	— 102000.	—
19 — — — — —	—	— 114000.
1 — — — — —	— 4000.	— 5500.
13 — — — — — extraord. à Fr. 4000.,	— 52000.	— 52000.
	Fr. 188500.	Fr. 204400.

Den normalmæssige Gage for en Professor ordinarius er Fr. 6000, for en extra-ordinarius Fr. 4000, svarende til Afd. 2137 og 1425. Gagerne for de forstnævnte kunne dog forhøjes ved Tillæg fra 1 til 3000 Fr., hvorhos Professorerne som Emolument nyde tre Fjerdedele af hvad der betales af de Studerende, hvilket Emolument ikke anslaaes til højere end i Gjenvejsnit 4 à 500 Fr. for hver Professor.

Foruden de anførte af Staten underholdte Universiteter, har Belgien to saakaldte fri eller private Universiteter, i Løven og Bryssel, begge oprettede i 1834. Det forstnævnte, der tidligere havde eksisteret som Stats-Universitet ved Siden af dem i Gent og Lyttich, underholdes af Gejstligheden og kaldes derfor „det katolske Universitet“, og har, som oven bemærket, et theologisk Fakultet, hvilket ikke findes ved noget af de andre. Angaaende Omkostningerne ved det Lovener Universitet findes ingen Dplysning i den ovennævnte Beretning, vel derimod om Universitetet i Bryssel, der underholdes uden noget Tilskud fra Statens Kasse, undtagen forsaavidt det, som man har seet, deltager i den til Stipendier bestemte Sum *) og enkelte andre mindre Udgifter, ligesom og de meget betydelige Summer (i 1842 og 1843 resp. omtrent 129000 og 118000 Fr.) der anvendes til Central-Examen-Kommissionerne (jury's d'examen) komme alle Universiteterne ligemeget tilgode. Det er interessant at see, med hvor smaa Midler dette Universitet har kunnet vedligeholde sin Eksistens og stille sig ved Siden af de andre 3, uden, som det synes, at staae i nogen væsentlig Henseende tilbage, idetmindste ikke hvad Antallet af Lærere og Studerende angaaer.

Universitetet i Bryssel havde i de 4 akademiske Aar 1834—1838 følgende Indtægter.

Årligt Bidrag fra Kommunen (30000 Fr.) . . .	Fr. 120000.
Betaling af de Studerende ialt	— 101887.
Frivillige Bidrag (souscriptions)	— 45042.
Forskjellige Indtægter	— 3932.

Totalindtægt i 4 Aar Fr. 270861.

I det samme Tidrum vare Udgifterne følgende:

183 $\frac{1}{2}$ til Professorene	35300.	
— Sekretæren og andre Betjente	5499.	
— forskjellige Udgifter	2254.	
		43053 Fr.
183 $\frac{5}{8}$ til Professorene	59475.	
— Sekretær og Betjente	8070.	
— forskjellige Udgifter	5561.	
		73106 —
183 $\frac{6}{7}$ til Professorene	58250.	
— Sekretær og Betjente	8805.	
— forskjellige Udgifter	6327.	
		73382 —
		189541 Fr.

*) I 1843 ere de ovennævnte 60 Stipendier fordelte mellem de 4 Universiteter saaledes:

til Gent	17.
— Lyttich	19.
— Bryssel	10.
— Løven	14.
	60.

	fra forr. Side 189541 Fr.
18 $\frac{37}{38}$ til Professorene	64350.
— Sekretær og Betjente . . .	8248.
— forskjellige Udgifter	5578.
	<u>78176 —</u>

Totaludgift 267717 Fr.

Indtægten var 270861 —

Dverskud 3144 Fr.

I den senere Periode, nemlig de 4 Aar 1838—1842 vare Indtægterne:

Kommunens Bidrag i 4 Aar	120000 Fr.
Provincsens Bidrag (10000 Fr. aarlig, først begyndt i 1840)	25000 —
Betaling af de Studerende	91565 —
Frivillige Bidrag	62222 —
Forskjellige Indtægter	3071 —
Dverskud fra forrige Periode	3144 —

tilsammen 305002 Fr.

Udgifterne vare i samme Tidsrum:

18 $\frac{38}{39}$ til Professorene	64750.
— Sekretær og Betjente . . .	8742.
— materielle Udgifter	4062.
	<u>77554 Fr.</u>

18 $\frac{39}{40}$ til Professorene	63600.
— Sekretær og Betjente . . .	8044.
— materielle Udgifter	2767.
	<u>74411 —</u>

18 $\frac{40}{41}$ til Professorene	64983.
— Sekretær og Betjente . . .	7827.
— materielle Udgifter	2757.
	<u>75567 —</u>

18 $\frac{41}{42}$ til Professorene	66850.
— Sekretær og Betjente . . .	7823.
— materielle Udgifter	2889.
	<u>77502 —</u>

Summa 305034 Fr.

Indtægten var 305002 —

Underbalance 32 Fr.

Bed at antage, hedder det i Beretningen for den første Periode, Tallet for det 4de Aar (1837—38) som Gjennemsnittet for Professorernes Gage, seer man, at de 31 ordinære Professorer erholde en Totalindtægt af omtrent 64000 Fr., der fordeles efter visse Regler, bestemte af Bestyrelsen og vedtagne af Professorene. Dette Tal er i Sandhed meget ringe; men tallet være Professorernes uinteresserede Iver og Opoffrelse (devouement), holdes Forelæsningerne med ligesaa megen Omhu, Punktlighed og Held, som om Bestyrelsen var istand til at lønne de forskjellige Tjenester paa en mere passende og deres Vigtighed værdigere Maade. Være være Professorene ved det fri Universitet!

Af det Foregaaende erfares, at af samtlige 17 Universiteter, hvis Økonomi her er fremlagt, er der kun et eneste, nemlig det Berlinske, som i Summen af de Omkostninger der anvendes, kan maale sig med det Kjøbenhavnske efter dets ny Normalreglement, og selv Berlin staaer maaste tilbage, naar der paa den ene Side ikke tages Hensyn til Kursforskjellen, paa den anden Side bemærkes, at der vistnok i Kjøbenhavn anvendes langt mere til Studerendes Understøttelse, end i Berlin, og de betydelige Summer som i Kjøbenhavn, ifølge Kommunitetets aarlige Budgetter, udgives, bringes med i Beregningen. Alle de andre Universiteter staae, tildeels meget langt, tilbage for Kjøbenhavn. Det samme gælder ogsaa med Hensyn til Professorernes Gagering, som ved samtlige de anførte Universiteter ere, fordetmeste betydeligt, ringere end i Kjøben-

havn, alene med Undtagelse af de to belgiske Universiteter der underholdes paa Statens Bekostning, ved hvilke Gjennemsnittet af Professorernes Gager bliver for hver resp. 1912 og 1943 rb., medens den i Kjøbenhavn kun er 1619. I Berlin anvendes vel en ligesaa stor, eller endog større, Sum til Gager, end i Kjøbenhavn, men da den fordeles paa over det dobbelte Antal af Professorer, bliver Beløbet for enhver af disse naturligvis langt ringere.

II. Blandede Efterretninger.

Angaaende den i forrige Aargang omtalte Dpretelse af et Universitet i Posen findes hos Buttle (I, 224) følgende Efterretning, som dog er af et noget ældre Datum:

Polakernes Bestræbelser for at oprette et National-Universitet i Posen vise sig af større og større Birkning. Under betydeligt Tiløb holdt forskjellige Privatlærde offentlige Forelæsninger, navnlig Dr. Lâhelt over Literaturhistorie og Philosophi, Moraczewsky over Historie, Dr. Krauthofer over juridisk Encyclopædi, Dr. Watzky over Experimentalkemi, Sarnetzky over de bildende Kunster. Tillige er der Udfigt til en Udvidelse af det derværende Seminarium for katolske Theologer, da der ifølge en Kabinettsordre skulle ansættes 5 ny Professorer ved samme, for Philosophi, Philologi, Historie, Mathematik og Theologi. Imidlertid turde Dpretelsen af Lærestole for slavisk Literatur i Berlin og Breslau være til Hindrer for Dpretelsen af et nyt Universitet i Posen.

— Sammesteds hedder det: Allerede i længere Tid tænker det serbiske Senat paa at grunde en Højskole. Den virkelige Dpretelse af et Universitet i Belgrad efter tykt Maalestof vilde ganske vist være en af de følgerigste Begivenheder og have Servien til Middelpunkt og Kjerne for de sydslaviske Lande. Vi ønske det brave slaviske Folk al Lykke til dette Forehavende.

— Den Hollandske Regjering har nylig i Delft oprettet et eget Akademi til Uddannelse af Embedsmænd for de hollandske Besiddelser i Ostindien, og ved samme ansat den bekendte Orientalist T. Koorda som Professor i Kundskaben om det nederlandske Indiens Sprog, Lande og Folkelag. *Holl. allg. Lit.* 3. Jan. 1844.

— Ifølge samme Skrift af Januar 1844, har i Rio de Janeiro den af Senatet til Dpretelsen af et Universitet nedsatte Kommission den 29de Juli (1843?) bragt følgende Lovudkast for Kammeret: Art. 1. Der skal oprettes en Højskole i Rio de Janeiro, ved hvilken Theologi, Retsvidenskab, Lægevidenskab og de fysiske og mathematiske Videnskaber skulle foredrages. 2. Med Universitetet forenes de nu bestaaende videnskabelige Anstalter, og selv Kollegiet Pedro Segundo under Benævnelse af det literære Fakultets Kollegium, medens de to i St. Paul og Olinda værende forberedende Anstalter vel skulle stilles under Universitetets Ledelse, men dog bestaae særskilt fra dette. 3. Regjeringen vil udfaste Statutterne for den øverste Læreanstalt og strax bringe dem i Udførelse, naar de ellers ikke paa lovmæssig Maade undergaae nogen Modifikation. 4. De for Tiden i Hovedstaden bestaaende Lærekursus ophæves, og selv de Lærefag ved Militær- og Sø-Akademiet drages til Universitetet som ikke gaae ud paa den praktiske Tjeneste ved begge Afdelinger. 5. Lærerne ved de ophævede Anstalter ville finde en passende Ansættelse ved den ny, hvis deres Kundskaber berettiger dem dertil, eller og andetsteds, efter som Lejlighed dertil frembyder sig. Naar Tjenesteaar, Alder eller Helbredstilstand fordrer andre Forholdsregler, modtage de en tilsvarende Pension. 6. Omkostningerne for Universitetet skulle ikke overstige dem ved de ophørende Anstalter, og ved Lærerposternes Besættelse skulle ogsaa fremmede Professorer komme i Betragtning.

Da nu de hidtil til at underholde de særskilt bestaaende Læreanstalter fornødne Summer have beløbet sig til omtrent 270 Kontos, blive derved henved 230000 Daler aarlig stillede til Universitetets Disposition, hvilke maaske med Indbegreb af Kollegiet Pedro Segundo, som ikke er indbefattet i hin Sum, turde stige til 250 og 260000 Daler. Forslaget, ogsaa at give fremmede Professorer Ansættelse ved Højskolen, er optaget med Bifald.

Universitetet i **Strasbourg**. Alle Undervisningsanstalter i Frankrig, nogle faa Instituter undtagne, udgjøre under Navn af det kongelige Universitet et Hele. Denne store Bygning blev, som bekendt, opført af Napoleon, som ved Loven af 10de Maj 1806 lagde Grunden dertil. Siden den Tid har samme, trods saamange Tidens Storme, tiltaget paa en glædelig Maade i Udstrækning og indre Fasthed. Det franske Universitet staaer under et Overhoveds, Stormesterens, Ledelse, hvilken nu tillige er Minister for den offentlige Undervisning. Ved Siden af ham staaer et Raad af 8 Medlemmer (Conseil royal de l'instruction publique). 12 Generalinspektorer berejse aarlig paa Ministeriets Begne Provindserne, og aflægge Beretning til samme over de forskjellige Undervisningsanstalters, isærdeleshed Fakulteternes, Gymnasiernes (Colleges) og Skolelærerseminariernes, Tilstand. Det hele Rige er inddelt i 26 akademiske Distrikter (Academies), i hvis Epidse staae de af Ministeren hvergang paa 5 Aar udnævnte Rektorer, hvilke er tilforordnet et akademisk Raad (Conseil academique) tilligemed to af Akademiets Inspektorer.

For et af disse akademiske Distrikter (der omfatter begge Rhindepartementerne) er **Strasbourg** Hovedsædet. I Epidsen for Akademiet i Strasbourg staaer siden 1ste April 1842 Hr. Michelle, forhen proviseur eller Direktør for det Strasburger Collège royal. Inspektorerne for Strasburger-Akademiet ere D^{hr}. Hervé, Willm, Lachapelle-Marchand; Sekretær Lelièvre. Strasbourg forener alle fem Fakulteter som tilligemed en pharmaceutisk Skole danner et egentligt Universitet: 1. Det theologiske Fakultet. Det er det eneste som ved Siden af de staaende og forestrevne Kollegier læser over selvvalgte Gjenstande, hvilket følger af dets Forbindelse med det protestantiske Seminarium. Seminariets Forelæsninger ere alle offentlige og besøges tildels ogsaa af Jetteologer. Prorektor ved Seminariet er for Tiden Hr. Willm, Professor i Philosophien. Hovedforelæsningerne holdes afværende i det tyske og franske Sprog, i de øvrige Fakulteter ere alle Foredrag paa Fransk. 2. Det retsvidenskabelige Fakultet. 3. Det lægevidenskabelige Fakultet. 4. De matematiske og physiske Videnskabers Fakultet (Fac. d. sciences). 5. Fakultet for de skjønne Videnskaber og Philosophien (F. d. lettres). 6. Den pharmaceutiske Skole, i hvilken kun Pharmacevter optages som idetmindste i 8 Aar have arbejdet i Apotheker og ere 25 Aar gamle. Staden har opført en smagfuld Bygning for samme, hvori Skolen næste Aar (1843) skal flytte ind.

Akademiet havde for 1842 udsat 2 Prisopgaver for Guldmedallier af Værdi 1500 og 2000 Fr., for 1843 en for en Medallie af 2000 Fr., alle af historisk Indhold.

— **Tybingen**. I Optøget ved Kongens 25aarige Regjerings Jubilæum i Stuttgart (Slutningen af 1841) tog Universitetet Del, Lærere og Studerende. Veddelerne og Rektoren alle i nyt Kostyme, i den af Regjeringen approberede ny Embedsdragt i Baret og lange mørkfarvede med Højel kantede Talarer, ligesom Dragten paa de engelske Universiteter er. Den 31te Oktober holdt Rektoren Dr. Baur en Fæsttale i den store Aula over den historiske Betydning af de sidstforløbne 25 af Kongens Regjeringsaar.

Ved samme Lejlighed tildeltes Kronprindsen af Württemberg den philosophiske, Hertug Paul Wilhelm af Württemberg den medicinske Doktorgrad (som Doktor i Naturvidenskabernes), Prælaten v. Köstlin den protestantisk-theologiske, Ministeren for det Indre v. Eschlayer den juridiske og Finansministeren v. Herdegen den statsvidenskabelige.

Den ny Universitetsbygning, der opføres udenfor Staden ved den til Stuttgart førende Vej, og hvortil Grundstenen blev lagt den 25de Marts 1841, og to andre Bygninger for akademiske Instituter, skulde i Aaret 1843 tages i Brug. Til Bygningsomkostningerne var bevilget en Sum af 180000 fl.

— **Zyrich**. Det ifølge Kabinettsordre af 18de December 1834 bestaaende ubetingede Forbud for de preussiske Underfaatter mod at besøge Universitetet i Zyrich blev ved Kabinettsordre af 3die Januar 1842 ophævet, og Besøget af denne Højskole alene gjort afhængigt af vedkommende Ministeriums Tilladelse, der i hvert enkelt Tilfælde bliver at indhente. Herved bemærker „neue Züricher Zeitung“ af 9de Februar s. A.: Forhaabentlig vil tidligere eller sildigere dette Exempel og det nærmere Kendskab til vor Højskole, hvis Aador i Studeringer (Studienernst) og selvstabelige Liv ikke kunde

være glædeligere, snart ogsaa bevæge de øvrige tyffe Regjeringer til at ophæve et Forbud der synes uforeneligt baade med Hensyn til Gjenfærdighed og med den ellers paa Videnskabens Gebet herkende gjenfærdige Agtelse.

— **Basel.** Opførelsen af et nyt Bibliothek og et naturhistorisk Musæum samt en Malerisal er af de høje Autoriteter taget under Overvejelse, og der er saameget nærmere Udfigt til Realisationen af den forlangt søgte Trang hertil, da der af Private er undertegnet over 70000 Fl. i dette Njemed. Vigtigheden af dette Skridt for en By, som man ofte har bebrejdet Ligeegyldighed for videnskabelige Interesser, lader sig ikke vurdere. Lovrigt glæde alle videnskabelige Anstalter sig over en stadig Fremgang og Videnskaberne blomstre saameget mere, som vor By staaer fjern fra alle de Partikampe som sønderrive andre sveitserske Kantoner.

(Alt efter Buttkle i det oftere nævnte Skrift.)

— Af de offentlige Blade optages følgende: det norske Universitets underdanigste Adresse til Hans Majestæt Kong Oscar I i Anledning af Højstfammes Thronbestigelse:

Naadigste Konge!

J en lang Række af Aar har Deres Majestæt som Kantsler staaet i Spidsen for Norges Universitet. Dette nære, for os saa dyrebare Forhold er os en sikker Borgen for, at Deres Maj. naadigst vil tillade, at ogsaa vi frembære for Deres Majestæts Throne de Følelser og Duster som den nærværende for Tyrste og Folk lige alvorfulde Tid hos os har fremkaldt.

Værdiges, naadigste Konge, at modtage vor oprigtige Forsikring om, at vi med inderlig Deltagelse have erfaret det Sorgens Budskab som forkyndte Landet en højt elsket Konges Død og Kongehusets dybe Smerte. Ogsaa Videnskabens Dyrkere doele vemodfulde og sorgende ved den Baare hvorpaa Carl Johans jordiske Levninger hvile. Fred over den ædle Konges Stev, Velsignelse over hans dyrebare Minde!

Men ogsaa vor Hyldest i Anledning af Deres Majestæts Thronbestigelse være det os tilladt at frembære. Med ærefrygtsfuld Glæde, med de hjerteligste Duster, hilse vi Oscar den Første paa hans Faders Throne.

Forsynet har kaldet Deres Majestæt til en vidtstrakt, en velsignelsesrig Virksomhed! ikke længere indskrænket til engere Kredse, omfatter den fra nu af den hele Stat i alle dens Dele. Med glad Fortroening see Videnskabens Dyrkere Deres Majestæt at indtage det ophøjede Standpunkt hvorfra denne vidtudbrejede Virksomhed skal udgaae. Thi hvad Thronarvingen omfattede med Lyst og Kjærlighed, vil Kongen ikke forglemme.

Under de lyseste Forhaabninger stuer derfor Universitetet sin Fremtid imode under Deres Majestæts Regjering, og det anraaber den Almægtige om, at denne Regjering maa vorde lang og lykkelig, til Glæde for Deres Majestæt, til Held for de forenede Broderfolk, til Velsignelse for Videnskaberne.

Med Ærefrygt tegne vi os o. s. v.

(Her følge Profkantslerens og samtlige Universitetslæreres Underkrifter).

Det har naadigst behaget Hs. Majestæt Kongen, derpaa at afgive følgende Svar:

Hr. Profkantsler og samtlige Herrer Universitetslærere!

Det var mig ikke uventet, fra Videnskaberne Højsæde i Norge at modtage lignende Trøstens Ord i Anledning af Min højtelskede Faders Bortgang, som de der gjenlyde fra alle Rigets Egne. Jeg og Mine paastomme med Erkjendtlighed de Kjærligheds- og Hengivenheds-Følelser som Norges trofaste Sønnen nærede for den Hedengangne, og den oprigtige Sorg som nu saa almindeligen udtaler sig hos dem.

Jeg takker Universitetet for dets Deltagelse, ligesom for de Forhaabninger det fæster til Min Regjering. Overbevist om, at sand almen Oplysning udgjør den sikreste Grundvold for Folkets Lykke, skal det være mig magtpaaliggende, ved alle de Midler der staae i min Magt, at fremme det vigtige Formaal. Jeg stoler med fuldkommen Tryghed paa Universitetets virksomme Bistand, og forsikker Eder Samtlige om Min kongelige Naade og Bevaagenhed.

Stockholms Slot den 6te April 1844.

Oscar.

I den oftere omtalte trykte Beretning fra den belgiske Undervisningsminister til Deputeretkammeret om det højere Undervisningsvæsens Tilstand i Belgien, ifærdeleshed i den seneste Periode 1835—43, (2 Bind i stor Oktav CCCXI og 270 pag.) findes blandt utallige andre Aktstykker følgende kongelige Resolution, hvorved befales Udgivelse af Aarbøger for de belgiske Universiteter.

Leopold, Belgernes Konge.

Vor Gønst tilførn !

I Genhold til vor Resolution af 13de Oktober 1841 angaaende Universitets-Konkurrenserne, samt efter Beretning og Indstilling af vor Minister for det Indre, have Vi besluttet og beslutte som følger :

1. Af Departementet for det Indre skal besørages udgivet, under Titelen: *Aarbøger for Belgiens Universiteter*, en Samling i stor Oktav, hvori skulle optages :
 - a. Love, Resolutioner, og Reglementer vedkommende den højere Undervisning;
 - b. de i Universitets-Konkurrenserne kronede Afhandlinger;
 - c. Indberetninger til Regjeringen fra belgiske Doktorer som besøge fremmede Universiteter paa Statens Beføstning, saavel som fra Medlemmerne af Universiteternes Embedspersonale, over Spørgsmaal der angaae Undervisningen;
 - d. Statistik over Statens Universiteter og Resultaterne af de Prøver der aarlig afholdes ved de akademiske Examenskommissioner;
 - e. hvilkeshemst Dokumenter og Aktstykker hvis Dffentliggjørelse kunde være af Interesse for det højere Undervisningsvæsen.
2. Omkostningerne ved denne Dffentliggjørelse skulle opføres paa Budgetsposten til Examens- og Konkurs-Kommissionerne.
3. Vor Minister for det Indre har at drage Dmsørg for Udførelsen af denne vor Resolution.

Givet i Dstende den 12te August 1842.

Leopold.

Kontrafigureret:

Ministeren for det Indre

Wothomb.

